

til å foreta en vigsel etter ekteskapsloven må beherske norsk. Selv om det borgerlige vigselseritualet er oversatt til flere språk, er det også andre oppgaver knyttet til selve vigselen, som f.eks å undersøke om det foreligger gyldig prøvingsattest, hvem er det man faktisk vier og oppfølging av registreringen av vigselen, jf. forskrift om registrering av vigsel. Disse oppgavene kan sannsynligvis utføres av andre på skipet, men vigslere har et ansvar for at alt går riktig for seg, og da mener vi at det kreves kunnskap om loven den aktuelle skipsføreren skal forholde seg til.

Ut i fra et likhetshensyn til prester og forstandere kan vi ikke se at det kan kreves at skipsføreren skal være norsk statsborger.

Vilkår for å inngå ekteskap:

Ekteskapsloven kapittel 1 og 2 regulerer vilkårene for å inngå ekteskap. Slik vi har forstått forslaget innebærer dette at de som skal gifte seg på norskregistrerte skip må prøve vilkårene hos prøvingsmyndigheten, skatteetaten. I følge ekteskapsloven § 7 er det en rekke bevis som må legges fram før det kan utstedes prøvingsattest. Fylkesmannen ser for seg at prøvingsmyndighetene samt Fylkesmannen vil få ekstra arbeid i forbindelse med prøvingen. Vi legger til grunn at eventuelle utenlandske skilsmisser må godkjennes, jf. ekteskapsloven § 7 og lov om anerkjennelse av utenlandske skilsmisser og separasjoner før det kan utstedes prøvingsattest. I tillegg ser vi for oss at det må innhentes ekteskapsattest i mange av tilfellene, noe som vil kreve at det gis god informasjon til personer som har vurdert å gifte seg om bord på et norskregistrert skip.

Tilknytning:

Vi har merket oss at det er vurdert om det skal innføres krav om tilknytning til Norge for å kunne inngå ekteskap om bord i norskregistrerte skip. Da det ikke stilles strenge krav til tilknytning ved inngåelse av ekteskap i Norge, kun lovlig opphold, ser vi for oss at det kan bli vanskelig å kreve noen spesiell tilknytning til Norge for å få inngå ekteskap om bord i skipet. Hva hjemlandet til brudefolkene krever for at ekteskapet skal anses som gyldig eller anerkjennes blir et annet spørsmål. Vi har heller ikke lagt vekt på at det ved vigsel på norsk utenriksstasjon stilles ulike krav til tilknytning til Norge. I tillegg ser vi for oss at noe av hensikten med forslaget vil falle bort dersom det innføres et krav om tilknytning til Norge. Vi er imidlertid opptatt av at ekteskapslovens regler om vilkår for å inngå ekteskap blir fulgt.

Stedlig kompetanse:

Det legges til grunn at en skipsfører på et norskregistrert skip med vigselrett må utføre vigselen om bord, og at skipet må befinne seg enten innenfor norsk territorialgrense eller utenfor annen stats territorialgrense. Dersom det blir utført en vigsel uten at disse kravene er fulgt er det uttalt at det er uklart om vigselen blir ugyldig. Fylkesmannen vil til dette anføre at det er svært viktig at det blir klargjort hva som kan føre til ugyldighet, da det er svært uheldig om det oppstår uklarheter rundt gyldigheten av en vigsel. Det vil sannsynligvis virke preventivt dersom det er kjent hva som kan føre til ugyldighet. Det er foreslått at en skipsførers overskridelse av sin stedlige kompetanse kan få betydning for skipets vigselrett. Vi har forståelse for resonnetet, men har inntrykk av at det legges opp til en strengere praksis enn det som gjelder for registrerte trossamfunn dersom prest eller forstander går utenfor sin kompetanse, jf. lov om trdomssamfunn og ymist anna § 27.

Anerkjennelse av ekteskap:

Dersom det er uklart om et ekteskap inngått på et norskregistrert skip er gyldig eller vil bli anerkjent i brudefolkenes hjemland, bør dette vurderes før ekteskapet inngås. Om det er partene selv, prøvingsmyndighetene eller rederiet, som står som eier av skipet, som må utrede dette bør avklares. Noen vil sannsynligvis velge å inngå ekteskap om bord på et norsk skip, uansett om ekteskapet ikke blir anerkjent i partenes hjemland.

Saksbehandling:

Vi har merket oss at det er foreslått at det er Fylkesmannen i det fylket hvor rederiet er registrert som skal *godkjenne og lære* opp skipsførere. Fylkesmannen i Oslo og Akershus ser det som en forutsetning at dersom Fylkesmannen skal få som oppgave å godkjenne skipsførere som vigsler, må skipsførerne beherske norsk. Bakgrunnen for dette er at en godkjennelse vil kreve veiledning og opplæring av skipsførerne.

Det er foreslått at vigselstillatelsen skal være tidsbegrenset til fire år, slik at behovet og praktiseringen kan bli vurdert. Det er uklart om dette forslaget gjelder både for skipet som sådan og skipsføreren. Vi legger til grunn at forslaget gjelder begge forhold.

Fylkesmannen er positiv til nye oppgaver, men er noe reservert til forslaget om at vigselstillatelsen skal tidsbegrenses til fire år. Dette vil innebære administrasjon fra Fylkesmannens side. Sannsynligvis vil det være i rederiets interesse å fornye tillatelsen, slik at administrasjonen kan bli mindre fra fylkesmannens side. Dersom det blir foretatt vigsler når tillatelsen er ”gått ut”, stiller vi spørsmål om hvilken virkning dette vil få for vigselen. Vil det f.eks innebære at vigselen blir ugyldig. Dersom forslaget blir vedtatt, ber vi om at dette blir klargjort.

Fylkesmannen må regne med flere søknader om godkjennelse av utenlandske skilsmisser, og vi kan heller ikke se bort fra at vi kan få en økning i antall klager på skatteetatens vedtak om ikke å utstede prøvingsattest.

Økonomisk og administrative konsekvenser

Fylkesmannen i Oslo og Akershus er positiv til forslaget. Som nevnt tror vi at forslaget kan medføre en del ekstra arbeid for fylkesmannen, og tenker da på følgende oppgaver:

- Godkjenning, herunder opplæring av skipsførere.
- Oppfølging/tilsyn av skipsførere
- Fornying av skipsførerens godkjennelse
- Klagesaker – klager på skatteetatens vedtak om ikke å utstede prøvingsattest
- Godkjenne utenlandske skilsmisser

Med hilsen

Merethe Helstad
avdelingsdirektør

Hege Skaanes Nyhus
seniorrådgiver

Godkjent og ekspedert i papirform uten underskrift.

